

- Porzana parva Scop. = Petlić mali
 Crex crex L. = Prdovac prepeličar, Hariš
 Gallinula chl. chloropus L. = Vodena kokošica, Liska zelenonoga
 Fulica atra L. = Liska crna
 Tetrao u. urogallus L. = Tetreb veliki, Tetreb gluhan
 Tetrastes bonasia rupestris Brehm = Leštarka gluha, Divlja kokoš,
 Podgrmuša
 Alectoris graeca saxatilis Mey. = Jarebica grivnja
 Perdix p. perdix L. = Jarebica poljska
 Coturnix c. coturnix L. = Prepelica
 Phasianus colchicus L. = Fasan.
 Csantavér, 1942. január.

Kisebb közlemények.

A kék fu szereplése a magyar ornithofaunában. BÁRÁNDY ALBERT 1913. X. 20-ikán Hajóson (Pest m.) kék fut (*Porphyrio p. porphyrio* L.) ejtett el. Elejtési körülményeit a következőképen írja le: „kék fu vetődött kertembe . . . Elég szelid volt, úgy annyira, hogy ha éjjeli tartózkodási helyét kileshettük volna, még bizonyára élve is megfogjuk. Minthogy ez nem volt lehetséges, egy napon, amikor a tyúkok társaságában volt, egészen közlelőre elejtettem.“ (Aquila, 1913, p. 523.) A magyar madarak névjegyzékébe ezen közlés alapján került be ez a faj. Az utóbbi időkben kételyek merültek föl, vajjon ez a példány nem fogságból szökött madár volt-e s ezért VÖNÖCZKY SCHENK JAKAB igazgató intézkedésére a példányt bekértük, hogy közelebről megvizsgáljuk. Özv. BÁRÁNDY ALBERTNÉ szives is volt a madarat rendelkezésünkre bocsátani és azon az Intézetben végzett vizsgálat alapján megállapítottuk, hogy a faj meghatározása helyes. Méretek: szárny 250, farok 115, csőr 62, csüd 88 mm. A madár a színezet és méretek alapján fiatal tojó, a tollazata ép, a fedőtollak foszlott fehér keskeny szegélyt mutatnak, az evezők és kormánytollak teljesen épek. A tollazat tehát nem vallana fogsági eredetre, ellenben a csőr összevertség erős nyomait viseli, mint olyan madár, mely a rács mögüli szabadulást többizben megkísérelte, szabadon élő madárnál ilyen foku sérülésekre megfelelő magyarázatot nem találunk. A balláb hátsó ujja szintén hiányzik és helye teljesen beforrott. A csőr és láb hiányosságai, valamint az elejtés körülményei tehát biztosan amellet szólnak, hogy a madár fogságból szökött. SZOMBATH LÁSZLÓ állatkerti főfelügyelő úr volt szives közölni, hogy 1913-ban a budapesti állatkertben 7 példányt őriztek, ezek közül áprilisban egy elhullott, utána csak 1916-ban van elhullásnak nyoma.

A madarakat nyílt helyen a tó körülkerített részén tartották, tehát a szökésre megvolt az alkalom. Ezekután bátran leszögezhetjük, hogy a *Porphyrio p. porphyrio* L. a magyar orniszból törlendő. A példány jelenleg BÁRÁNDY IMRE (Harkács, Gömör m.) tulajdona.

DR. KEVE-KLEINER ANRDÁS.

Faunisztikai adatok a Bánátból. 1943. X. 20-ikán a Garabos község mellett lőtt fiatal nőtény rózsás (*Phoenicopterus antiquorum ruber* TEMM.), flamingó a vezetésem alatt álló Muzeumba került, hasonlókép 2 *Tadorna tadorna* L. és 2 *Netta rufina* PALL. példány került 1944. elején hozzám Temesvár közeléből.

LINTIA DÉNES.

A rózsás flamingó Torontál-megyében. Egy helybéli vadász fiatal példány rózsás flamingót (*Phoenicopterus ruber antiquorum* TEMM.) ejtett el Garabos (Grabác) torontálmegyei községben, 1943. október 20.-án. A madarat kitömette.

A flamingó bizonyító példánya eddig hiányzott. Állítólag 1860-ban észlelték Kiskanizsa (a zalamegyei Nagykanizsa külvárosa) mellett és 1877. X. 4-én figyelték meg Fiume határában.

DEMETER LAJOS, Temesvár.

Héjasas (*Hieraëtus f. fasciatus* Vieill.) erősen kiszáradt bőrét kaptam 1943. októberében LIPTÁK JÁNOS barátomtól. A madár öreg him. Méretei : hossza 670, szárny 440, farok 250, csüd 100 mm. Színe : Felül feketés barna. Farka felül hamvas szürke, alul fehéres, négy feketés, gyengén látszó sávval, végén széles fekete szalag. Alsó teste fehér, halvány rozspás lehelettel, fekete hosszanti foltozással. A combok szélesebb, idomtalan fekete foltokkal, ugyancsak az alsó farkfedők is.

Sajnos a lelőhelyre vonatkozó pontos adatokat nem kaptam meg. Állítólag 1943. tavaszán Kevermesen (Csanád m.) lőtték. Ez a harmadik példány hazánkából és egyuttal a tágabb értelemben vett magyar Alföldről. A két példány lelőhelye : Titel ; Kajtorszentiván Fejér m. A bőrt sikerült annyira föláztatni, hogy kitömésre alkalmas lett, és így a gyűjteményem legbecsesebb példánya.

HANKÓ MIHÁLY.

A kis héja (*Accipiter badius* Sev.) előfordulása Ókigyóson. Ez a ritka ragadozómadár elég gyakran fordult elő Ókigyóson (Békés m.). Az első bizonyító példány 1936. VIII. 30-án került meg. Fiatal tojó volt. A példányt a békéscsabai városi múzeumba adtam (TARJÁN Aquila, 1935/38., p. 668—669). 1941. VIII. 24-én vágott egy fiatal példány a buhura. 1942. VIII. 15-én sikerült megfigyelnem egy fiatal példányt, amint sok fecskétől kísérve keringett az erdő felett. 1942. VIII. 18-án

megkerült a második példány, szintén fiatal tojó, amely az én gyűjteményemben van. 1942. IX. 16-án került meg a harmadik, ugyancsak fiatal madár. Ez a példány sajnos tönkrement, de a madárhullát, mint bizonyítékot beküldtem a Madártani Intézetbe.

Feltűnő, hogy egy kivételével, mind augusztus hónapban fordult elő, és mind fiatal madár volt. Aránylag elég gyakori előfordulása Óki-gyóson arra enged következtetni, hogy az a terület beleesik e ritka ragadozómadár vonulási, illetve kóborlási útjába.

HANKÓ MIHÁLY.

A balkáni kacagógerle előfordulása Balatonfüreden. Az 1944. évben április 7-től május 5-ig Balatonfüreden tartózkodtam s ott alkalman volt megfigyelni a balkáni kacagógerlét, amely erről a helyről eddig ismeretlen volt. Ápr. 17-én hallottam először szólni a Gyógytérén, később láttam is az egyik kétemeletes háznak a tetején. Ápr. 21-én 3 darabot láttam, amelyek közül kettő hevesen veszekedett, valószínűleg ♂♂ voltak. Ettől fogva állandóan hallottam őket a Gyógytér közelében levő villakertekben. Néhányszor a rendes kukuuku mellett valami „éh“ hangot is hallottam, amely emlékeztetett a házi kacagógerle kacagó hangjának kezdő szótagjára, de teljes kacagást nem hallottam.

Állítólag három évvel ezelőtt jelentek meg itt elsősorban. Minthogy csak ápr. 17-dikén hallottam az elsőt és utána állandóan, azt kell hinnem, hogy nem telelt itt, hanem mint vonuló madár érkezett erre a települési helyére.

VÖNÖCZKY SCHENK JAKAB.

A balkáni kacagógerle előfordulása Baranyában és Tolna megyében. Pécssett megfigyeltem 1943. évi június hó 3-án. A katolikus kör kertre nyíló ablakából hallottam. Ott van a szépen fásított sétatér mellett. Sokat megfordulok Pécssett, azonban még nem hallottam a balkáni kacagógerlét, csak most. Németboly (Baranya megye) községben 1943. évi május hó 23-án hallottam. Bent a községben álló Montenuovo hercegi kastély parkjában szólt. Bába (Tolna megye) községben az utcán szólt 1943. május 2-án. Minden évben megfordulok itt, kétszer is, de még nem hallottam eddig.

AGÁRDI EDE.

Balkáni kacagógerle Hatvanban. 1942. szeptember 20-án Hatvan területén balkáni kacagógerle hangját hallottam.

AGÁRDI EDE.

A balkáni kacagógerle Rajkán. 1944. II. 21.-én lőttem egy balkáni kacagógerlét, mely 18—20-ad magával 4—5 napon keresztül a község szélén fekvő gyümölcsösökben tartózkodott a házak közelében. Az emberekől nem igen féltek, akár mind le lehetett volna löni.

DR. SZLÁVY TIBOR.

A balkáni kacagógerle fészkelése Székesfehérvárott. A balkáni kacagógerle (*Streptopelia d. decaocto* FRIV.) már 1936. előtt több év óta megtelepedett állandó madárként Székesfehérvár kaszárnyaínál. Itt szívesen látott vendég módjára védték, sőt etették őket. Akkoriban 3—4 párra lehetett őket becsülni. 1936-ban pontosan megfigyelhettem egy erdei fenyőn fészkelő pár költését. Március utolsó harmadában párosodtak először. Amint megfigyeltem, fészekanyagról csak a ♀ gondoskodott, és ezt a ♂ egy közeli fán bűgva szemlélte. A fészekrakás kb. március 24-től 28-ig tartott, és a gyűjteményembe április 9-én kiszedett tojások már elég erősen kotlottak voltak. A fészekalj elszedésén nem sokat búslakodtak, hanem nyomban új fészket raktak egy másik fenyőre, és ebben fel is nevelték fiókáikat.

MÁTÉ LÁSZLÓ.

Újabb adatok a balkáni kacagógerle debreceni előfordulásáról. Ennek a madárjövvénynek a debreceni megjelenéséről DR. UDVARDY MIKLÓS adott hirt (*Aquila* 1935/38. p. 671). 1937. áprilisában figyelt meg egy párt. Azon a területen, ahol ő látta őket, 1940. ősze óta igen gyakran jártam és először 1941. március 21-én találtam 3 példányt. 1942. márciusában ugyanott szintén hármat láttam. Áprilisban hiába kerestem őket, csak május 4-én hallottam a bűgását. Május 11-én az Egyetemi Állattani Intézet közelében fészke-re bukkantam, a ♀ szorgalmasan kotlott benne. A költés valami úton-módon mégis elpusztult. 1943. márciusában a említett helyen megint hallottam egyet, és ezekben a napokban az egyik villa kertjében még egyet láttam. Remélem, az idén sikerül a költésük.

SÓVÁGÓ MIHÁLY.

A balkáni kacagógerle 1937. tavaszán a debreceni nagyerdei parkban és villanegyedben történt megjelenése óta 1938-ban is mutatkozott, 1939., 1940. és 1941. tavaszán és nyarán pedig a SÓVÁGÓ által említett helyeken legalább 6—8 párban fészkelő, rendszeresen előforduló madár volt. DR. SÁTORI JÓZSEF tanársegéd, és jómagam több fészket találtuk. Az Egyetemi Állattani Intézet részére el is ejtettem egy példányt.

DR. UDVARDY MIKLÓS.

Újabb adat a fekete varju (*Corvus c. corone* L.) nyugatmagyarországi előfordulásához. A nagycsákányi „Berek“-ben, 1943. május 31.-én öreg fekete varjut figyeltem meg, amint 8—10 méter magasan huzott fölöttem, közben jobbra-balra körözve, néhányszor földre is szállva. Viselkedéséből arra lehetett következtetni, hogy fiai részére eleség után kutat. Fészket nem találtam. Valószínűleg a közeli ivánci várkertben költött.

CSABA JÓZSEF.

Barátkeselyű Detek községben. 1935. augusztus 12-én Abaujtona megyében a deteki és ináncsi határ közös völgyében egy gazdaember szántott a mezőn. A tarlón két barátkeselyűt vett észre. HORNYCH VENCEL deteki gazdaságom ispánja a keselyűket felismerte, mintegy 300 lépésnyire sikerült megközelíteni őket, azután elszálltak.

DR. THÓBIÁS GYULA.

Tadorna tadorna L. 1943. november 4.-én Tasson, a Duna mentén fekvő Bertalmas pusztán elejtettem egy bütykös ásóludat. A madár egyedül tartózkodott egy kopár tarlón, és közelre bevárt, így valószínűleg már előzőleg megsebezhettek valahol. Tartózkodási helyének környékén egyébként, az egész tassi határban a nagy szárazság következtében minden vizállás kiapadt és a ludak és récék a Duna tükreinek csendesebb helyeit keresték fel nagy tömegekben éjjeli és delelő szállásul.

VITÉZ BORONKAY KÁROLY.

Tadorna tadorna L. Bogyiszlón. A bogyiszlói Dunánál 1943. nov. 5-én, récevadászaton három bütykös ásóludat figyeltem meg távesővel. A szép madarak jellegzetes színezete már messziről szembetűnt.

DR. KOMLÓSSY GYÖRGY.

Vizirigó a Pilisben. A vizirigó rendszeresen, így 1943-ban is költött Pilismaróton, a Malomvölgynek két részén is. Egy pár a Hoffmann-gunyhó tájékán, egyik pedig egész közel a községhez, az u. n. Mózerkertenél. Egyik fészket sem sikerült megtalálnom, de a fiókákat láttam — mind a két helyen 5—5 darab — még alig röpdős korukban, június közepe táján.

SZABOLCS JÓZSEF.

Hajnalmadár Debrecenben. — 1943. november 17-én délután az egyetem keleti falán egy hajnalmadár jelent meg. A borus, szemergő esős időben ide-oda röpdösött az ablakok közti falmezőkön, néha megülve a fal párkányán, vagy megkapaszkodva az érdes falon. Mintegy 10 percig tartózkodott itt.

SÓVÁGÓ MIHÁLY.

Faunisztikai adatok a Hortobágyról. Az 1940—1941. évek érdekesebb és ritkább megfigyelései: 1941. V. 24. A Halastavaknál 1 példány *Platalea l. leucorodia* L.-t észlelek, másnap V. 25-én 3, 26-án 2 példányt. IV. 20-tól V. 28-ig többször megfigyeltem 8—10 jól repülő, valószínűleg felgyógyult *Anser a. albifrons*ot. (V. ö. Aquila 1939—1942. p. 450—451.). Az Álomzugi pusztán 1941. V. 22-én *Tringa stagnatilis* L-t ejt el BERNÁLD GYÖRGY barátom. Ugyanott IX. 5-én 2 *Charadrius morinellus* L. közül egy juv. tojót ejt el. Ugyanott IX. 6-án 25 db *Platalea l. leucorodiát*

észlelek, amelyek BERNÁLD GYÖRGY szerint már VIII. 26. óta ott tartózkodnak. IX. 26-án ugyanott *Larus minutus* tojót ejtek el. XI. 7-én Kösélyszegepusztán 10-es csapat *Mergus serrator* L. közül 3 példányt elejt HORVÁTH LÁSZLÓ. Ugyanott XI. 13-án *Colymbus stellatus* PONTOPP.-ot ejt el.

DR. SÁTORI JÓZSEF.

Faunisztikai adatok Esztergom vármegyéből. A gyurgyalagok (*Merops apiaster* L.) 1941. óta gyér fészkelőink közé számítanak. Szeptember elején vonulnak el.

Az ideai alacsony vizállás rendkívüli módon kedvezett a vizimadár vonulásnak. 1943. IX. 19-én kis kócsagot (*Egretta g. garzetta* L.) láttam a süttői szigetek között. Ugyanabban az időtájban 8—10 szürke cankót (*Tringa nebularia* GUNN.); parti lilét (*Charadrius h. hiaticula* L.); fenyérfutót (*Crocethia alba* PALL.); havasi partfutók (*Calidris a. alpina* L.) nagyobb csapatát figyeltem meg ugyanott.

Csörgő récék (*Anas c. crecca* L.) nagyobb csoportjai, nyilfarkú récék (*Anas a. acuta* L.) gyér számban rendes tavaszi-őszi vonulóink közé tartoznak. 1943. telén hegyi récék (*Nyroca m. marila* L.) is jelentkeztek szép számmal.

Lábatlan vizein 1943. XI. 8-án három jeges récét (*Clangula hyemalis* L.) XII. 5-én kettő; XII. 11-én egy példány füstös récét (*Oidemia fusca fusca* L.) láttam. XII. 9-én sarki buvárt (*Colymbus a. arcticus* L.) ejtettem el. Torkából 30 kisebb-nagyobb halat ráztunk ki.

IFJ. VITÉZ SÁGHY ANTAL.

Molnárfecske-albino. 1942. július 28-án Egerváron egy idei költésből származó fészkeből kiröppent teljesen fejlett *Delichon urbica urbica* L. került kézre, amely teljes albino. Csupán hátán és a másodrendű evezők fedőin van némi leheletszerű fahéjbarna szineződés.

DR. BÁRÓ SÓLYMOSY LÁSZLÓ.

Glareola pr. pratincola L. körülbelül 150 főnyi csapata mutatkozott 1942. augusztusában Hajduböszörmény határában. Ezek valószínűleg a Hortobágyról kóboroltak ide, és ebből az adatból feltételezhető, hogy ott még elég nagy számban fészkel.

SÓVÁGÓ MIHÁLY.

Néhány téli adat Bácsföldvárról. *Oidemia fusca*-t (♂) és *Oidemia nigra*-t 1943. XII. 7-én figyeltem meg 1943/44. telén először, az utóbbi fajból ♂♂ és ♀-t láttam. Az egyik himet még aznap meg is szárnyasztuk. XII. 8-án újból lementem a Ferenc-csatornára a fekete récét megfogni, megtaláltam a megsebzés helyétől legalább 6 km-re, de a hajszánk eredménytelen maradt. Közben 3 drb füstös récét láttam szállni irá-

nyunkba. XII. 15-én megint a szárnyazott madár keresésére indultunk. Aznap csak ♂♀ füstös récét láttunk. A szárnyazott fekete récét szintén megtaláltuk még négy ♂ társaságában, de a vadászatunk eredménytelen maradt. XII. 17-én sikerült egy *Oidemia fusca* ♀-t elejteni. A sebzett *Oidemia nigra* társaságában még három ♂ tartózkodott, de a Ferencsatorna olyan hullámos volt, hogy nem tudtuk csónakunkkal becserkelni.

Ardea cinera-ból még 1944. I. 17-én is láttam 3-t. *Colymbus stellatus* nagy számban tartózkodott itt 1943. XII. 17-ig. *Colymbus arcticus* még 1944. I. 17-én is volt 2 drb.

MARKOV VUJA.

A keresztcsőrű megjelenése. 1943-ban meglehetősen sok *Loxia curvirostra* L. mutatkozott a budapesti Mártonhegyen. Az elsők már V. 1-én mutatkoztak, míg az utolsót XII. 26-án láttam, tehát csaknem teljes 8 hónapig tartózkodtak itt. Eddigi megfigyeléseim szerint ez volt a leghosszabb itt tartózkodásuk. Csak kisebb csapatokban jártak (legnagyobb csapat 15—20 drb); táplálékuk főleg fenyőmag volt, de gyakran láttam a nyári hónapokban jegenyenyárfán is levéltetvézni őket. Idei inváziójuk nagyon hasonlít az 1935. évihez, amikor 7 hónapig tartózkodtak nálunk és szintén csak kisebb csapatokban mutatkoztak.

SZŐCS JÓZSEF.

Nagy kárókatona fészektelep a Csallóközben. 1943. április 20-án a Csallóközben sikerült a nagy kárókatona egy népes fészkelő telepét fölfedeznem. A telep lakossága kb 400—500 főből állhat. Szürke gémelek társaságában fészkelnek 10—15 méter magasságban, elhalt nyárfákon. A telep a komárommegyei Szemet községtől kb. 5 kilométernyi távolságban levő dunai szigeten van, de már szlovák területen. Április 20-dikán már teljesek voltak a fészekaljok.

MÁTÉ LÁSZLÓ.

Gulipánok fészkelése Sárszentágotán. A Sárszentágota község mellett közvetlenül elterülő szikes tavon, az ugynevezett Sóstón, a gulipánok (*Recurvirostra avosetta avosetta* L.) 1943-ban feltűnő nagy számban jelentek meg, sőt fészkeltek is. Legutóbb 1936. évben találtam itt fészkelve, mikor is 4—5 pár alapította meg a családi otthonát. Azóta, bár minden év tavaszán megérkezett belőlük néhány darab, rövid, néhány heti, illetve napi ott tartózkodás után eltűntek, nem találva alkalmasnak a terepet fészkelésre. Ezidén már június hó elején kiszáradásnak indult a tó és a szikes részben már csak a tófenék felső végében volt víz. A gulipánok ezen helyen voltak állandóan láthatók, ahol mint legtöbbször, — június hó 6-án — 25 darabot számoltam meg. Három pár költését sikerült is megfigyelnem.

A tó másik érdekes költő madárfaja a széki lile (*Charadrius alexandrinus alexandrinus* L.) 1943-ban kis számban volt képviselve, mindössze 5—6 párt láttam. Junius hó elején még friss tojásos fészkaljaik voltak, ugyanakkor viszont a kis lilének (*Charadrius dubius curonicus* GM.) — melyből mindössze egyetlen fészkelő pár jelenlétét állapítottam meg, — már pelyhes fiókái voltak.

MÁTÉ LÁSZLÓ.

Nagy póling fészkelése Pest megyében. Bugyi község határában 1939. év tavaszán egy fészkelő nagy póling párt találtunk. Ugyanott 1940-ben két pár, 1941-ben négy pár biztos fészkelését állapítottuk meg. 1942-ben az árvizelárasztotta területen fészkelő nagy pólingot nem láttunk, de 1943-ban a belvizek kiszáradása után egy pár ismét fészkel.

SZOMBATH LÁSZLÓ.

Fattyú szerkő és tavi cankó fészkelése. Taksony mellett 1939-ben néhány pár fattyú szerkő fészkel. 1942-ben a nagy téli árviz után Bugyi község közelében tavi cankókat láttunk és egy fészkelő párt is találtunk.

SZOMBATH LÁSZLÓ.

Merops apiaster 1935. augusztus elején költött Abaujszántón a „Gyür“ nevű dűlőben. FEÖVENYESY ELEMÉR szőlőbirtokos többször megfigyelte őket.

DR. THÓBIÁS GYULA.

A fehér gólya hetes fészkalja. A fehér gólya hatos fészkaljáról először SCHENK JAKAB számolt be az Aquila 1914. évi kötetének 269. lapján. Közleményéből kitűnik, hogy a népes fészkaljak és a nedves esztendő (1914), valamint a fészkelőhelyeknek mocsárdús vidéken való előfordulása között összefüggést kell keresnünk. Szerző négy Tisza-menti (Mezőcsát, Tiszatarján, Tiszapalkonya, Rakamaz) és egy kis-alföldi (Szabadi) községet sorolt fel, ahol több hatos fészkalj került elő.

Ezeket az adatokat a következőkkel egészíthetem ki :

GYARMATI GYULA, a debreceni egyetem állatpreparátora beszélt el, hogy gyermekkorában, ugyancsak 1914-ben, a Bihar megyei Gáborján községben a nép is nyilvántartott és — mint ritkaságot — megcsodált egy hatos fészkaljat. Ő azonban még egy korábbi adatra is emlékszik, kb. 1910. körül. Gáborján környéke abban az időben szintén mocsárdús volt.

Az 1940-es szintén nedves esztendő a fészkaljak számában a tudományra ismét újat hozott. A Debrecen határában lévő Vértesy-féle téglagyár egyik lakóházán régóta fészkel egy gólyapár. 1940. tavaszán a vihar lesodorta fészküket a tojásokkal együtt. A gólyapár hamarosan új fészket rakott, s — mint a gyár egyik madárkedvelő hölgy tulajdonosa elmondta — nagy meglepetésükre hét fiókat nevelt fel. Valamennyit épségben ki is röpitette.

DR. SÁTORI JÓZSEF.

A fehér gólya hetes fészekalja. Taktaharkányban az 1942. esztendőben a fehér gólya igen erős szaporulata volt észlelhető. Ebben az esztendőben igen bőséges volt a csapadék s valószínűleg ez volt a rendkívüli szaporulatnak az oka. Tavasszal összesen 16 pár jelent meg és egy meddő példány. Az eddigi fészkek mellé még három ujat raktak. A fiókák számbavételekor kitűnt, hogy két fészekben 2, nyolc fészekben 3, négy fészekben 4, egy fészekben 5 s egy fészekben — legnagyobb meglepetésemre — 7 volt a fiókák száma. A fiókák kirepülése előtt azon igyekeztem, hogy oly fényképfölvételt készíthessek

Photo: Radványi Ottó, Taktaharkány, 1942.

3. ábra. A fehér gólya hetes fészekalja.

Fig. 3. Siebener Gelege eines Weissen Storchpaares.

róluk, hogy mind a hét jól látható legyen, sajnos azonban csak a mellékelt fölvételt mutathatom be, amelyen azonban a fiókák száma mindazonáltal még megállapítható.

RADVÁNYI OTTÓ.

Megjegyzés. Hogy ezen kivételes nagyszámu gólyaköltés dolgában teljes bizonyóságot szerezhessenek DR. SCHÜZ ERNŐ-höz fordultam, aki a legnépesebb európai gólyafészkelési területen Keletporoszországban végzett tanulmányai alapján erre vonatkozólag a legbiztosabb tapasztalatokkal rendelkezhetett. Kérdéseimre a következő választ kaptam: „A következő eseteket ismerem a fehér gólya nagy fészekaljairól,

TISCHLER szerint 1903 május 9-én Königsberg mellett hetes fészekaljat találtak. SZIELASZKO adata. POHL erdészeti tisztviselő a johannesburgi kerületből arról értesít, hogy ott egy gólyapárnak 1932-ben 7 tojása volt, amelyek közül azonban először 3 tojást, majd utóbb 2 fiókát kidobtak. "A gólya hetes fészekalja ezek szerint nem tartozik a lehetetlen esetek közé, azonban kétségtelenül igen nevezetes dolog, hogy sikerült mind a hét fiókát föl is nevelni. Hogy ez azonban szintén nem tartozik a lehetetlenségek közé, azt bizonyítják az előbbi közlemények.

VÖNÖCZKY SCHENK JAKAB.

A fehér gólya, mint a zöld kabóca pusztítója. 1935. július havában a sörárpa aratásakor a zöld kabóca (*Cicadella viridis* L.) átmenekült a szomszédos 13 m. holdas dohánytáblába. Rövid idő múlva jelentkezett a kabóca kártétele: a dohányleveleken sűrűn 5 pengő nagyságu lyukakat rágtek. A kabócák nagy tömege miatt legalább 80%-os kárral kellett volna számolni. A kártévők nyomába szegődött gólyák mintegy 20—22 db-ból álló csapata soronkénti mintaszerű beosztással végig járták a hosszú keskeny dohánytáblát, alaposan átvizsgálták a leveleket és utolsó darabig összeszedték a kabócákat. Élvezet volt nézni, amint a tábla végére érve megfordultak és újból elfoglaltak egy pásztát. Öt napi alapos munkával teljesen megtisztították a táblát, a kártétel megszünt. Ezzel az emberi erővel semmiképen sem pótolható fáradhatatlan tevékenységgel sok ezer pengőre rugó hasznot hajtottak, mert a lyukas dohánylevél összeesik és még ha fajtajellege meg is marad csak kihányásra lesz osztályozva.

DR. THÓBIÁS GYULA.

Kleinere Mitteilungen.

Das Purpurhuhn in der ungarischen Ornithofauna. — A. BÁRÁNDY erlegte am 20. X. 1913 bei Hajós (Comitat Pest) ein Purpurhuhn (*Porphyrio p. porphyrio* L.), wie er schreibt: wurde dasselbe in seinem Garten wahrgenommen . . . „Dasselbe war ziemlich zahm und wäre es uns gelungen, dessen nächtliche Ruhestelle zu ermitteln, so hätten wir es wohl lebendig fangen können. Indem dies jedoch nicht möglich war, erlegte ich es eines Tages aus unmittelbarer Nähe, als es sich eben in Gesellschaft der Haushühner aufhielt.“ (Aquila, 1913, p. 523). Diese Art wurde auf Grund dieser Mitteilung in die ungarische Fauna aufgenommen (HARTERT, p. 1846). In der letzten Zeit erhoben sich Bedenken, ob es sich nicht etwa um ein aus der Gefangenschaft stammendes Exemplar handle, weshalb wir uns auf Geheiß von Direktor JAKOB VÖNÖCZKY

SCHENK entschlossen das Exemplar näher zu untersuchen. Frau A. BÁRÁNDY hatte die Güte dasselbe zu unserer Verfügung zu stellen, und so konnten wir dann im Institute eine Kontrolluntersuchung durchführen. Die Maße (Fl. 250, C. 115, R. 62, T. 88 mm.) und das Gefieder zeigen, dass es ein junges Weibchen ist. Die Deckfedern sind ganz schmal mit verschlissenen Weiss gesäumt, die grossen Federn sind dagegen ganz intakt. Das Gefieder zeigt so auf keinen Gefangenschaftflüchtling hin, dagegen findet man am Schnabel deutliche Spuren davon, dass der Vogel die Flucht durch ein Gitter versucht hat. Ebenso fehlt am linken Fusse die Hinterzehe, und ist diese Wundstelle vollkommen eingehilt. Die Spuren am Schnabel und am Fusse zeigen deutlich, dass der Vogel der Gefangenschaft entflohen ist, und auch die Angaben der Erlegung sprechen dafür. Nach der gütigen Mitteilung von Oberinspektor L. SZOMBATH hielt der budapester Zoo im J. 1913 sieben Stück Purpurhühner, von welchen eines in diesem Jahre eingegangen ist, sonst ist aber von einem Eingehen nur vom J. 1916 eine schriftliche Spur. Die Purpurhühner wurden seinerzeit neben dem offenen Teich gehalten, also hatten sie Gelegenheit zur Flucht. All dies bedenkend müssen wir *Porphyrio p. porphyrio* L. von der Liste der ungarischen Vögel streichen. Das Präparat ist z. Zt. Eigentum von EMERICH BÁRÁNDY.

DR. A. KEVE-KLEINER.

Faunistische Daten aus dem Banat. Am 20. Okt 1943 gelangte in das unter meiner Leitung stehende Museum ein juv. Weibchen eines *Flamingos*, (*Phoenicopterus antiquorum ruber* TEMM.), welches in Garabos erlegt wurde. Anfang 1944 bekam das Museum aus der Gegend von Temesvár 2 Exemplare von *Tadorna tadorna* L. und 2 *Netta rufina* PALL.

DYONISIUS LINTIA.

Vorkommen von *Phoenicopterus ruber antiquorum* Temm. im Komitate Torontál. Ein hiesiger Jäger erlegte am 20. Okt. 1943 ein junges Exemplar des Flamingos in der Gemeinde Garabos (Grabac). Ein Belegexemplar für das Vorkommen im historischen Ungarn fehlte bisher. Angeblich wurde eines in Kiskanizsa (Vorort von Nagykanizsa) im Jahre 1860, und eines am 4. Okt. 1877 in Fiume beobachtet.

LUDVIG DEMETER, Temesvár.

***Hieraëtus fasciatus* Vieill.** Im Oktober 1943 erhielt ich einen stark eingetrockneten Balg, ein altes ♂. Die Maße: Länge 670, Flügel 440, Schwanz 250, Lauf 100 Zm. Bezüglich des Fundortes erhielt ich leider keine genauen Daten. Angeblich soll der Vogel im Frühjahr 1943 in Kevermes (Kom. Csanád) erlegt worden sein. Es ist dies das dritte

Exemplar aus Ungarn und zugleich aus der Großen Tiefebene. Die beiden ersten wurden in Titel und Kajtorszentiván erlegt. Das Exemplar befindet sich in meiner Sammlung.

MICHAEL HANKÓ.

Accipiter badius Sev. in Ókigyós. Dieser bei uns seltene Raubvogel kam in Ókigyós (Kom. Békés) ziemlich häufig vor. Das erste Belegexemplar erhielt ich am 30. VIII. 1936; das juv. ♀ gab ich dem städtischen Museum in Békéscsaba (TARJÁN Aquila 1935/38). Am 24. VIII. 1941 stieß ein juv. Ex. auf den Uhu. Am 15. VIII. 1942 beobachtete ich ein juv. Ex. welches von Schwalben begleitet über einem Walde kreiste. Am 18. VIII. 1942 wurde das zweite Belegexemplar erlegt, ebenfalls ein juv. ♀ welches sich in meiner Sammlung befindet. Am 16. IX. wurde das dritte Ex. erlegt, ebenfalls ein juv. Vogel, welcher als Belegexemplar, obwohl zum Präparieren ungeeignet, in das Kgl. Ung. Ornith. Institut gesandt wurde.

MICHAEL HANKÓ.

Die Orientalische Lachtaube in Balatonfüred. Im Jahre 1944 hatte ich Aufenthalt in Balatonfüred, am Nordufer der Balatonsees vom 7. April bis 5. Mai. Bei dieser Gelegenheit konnte ich das Vorkommen der in dieser Gegend bisher nicht nachgewiesenen Orientalischen Lachtaube feststellen. Am 17-ten April hörte ich sie zum erstenmale, am 21-ten beobachtete ich drei Exemplare. Seit dieser Zeit hörte ich sie ständig. Einigemale hörte ich neben dem „kukuuku“ auch einen „eh“. Laut, welcher mich an die Anfangsilbe des Lachen der Haus-Lachtaube erinnerte. Ein wirkliches Lachen hörte ich nicht. Indem ich die ersten am 17-ten April beobachtete glaube ich annehmen zu können, daß die hier beobachteten Exemplare hier nicht überwintert hatten, sondern als Zugvögel hieher gelangten. Angeblich soll diese Art vor drei Jahren hier zum erstenmale beobachtet worden sein.

JAKOB VÖNÖCZKY SCHENK.

Das Vorkommen der Orientalischen Lachtaube in Baranya und Tolna. In Pécs hörte ich eine am 3. Juni 1943. Ich komme sehr oft nach der Stadt Pécs, hörte den Vogel aber jetzt zum erstenmale hier. In Némethely hörte ich sie am 23. Mai 1943. In Bába, wo ich jedes Jahr wenigstens zweimal durchreise hörte ich sie zum erstenmale am 2. Mai 1943.

EDUARD AGÁRDI.

Die Orientalische Lachtaube in Hatvan. Am 20. Sept. 1942 hörte ich im Weichbilde der Stadt Hatvan die Stimme eines Exemplares von *Streptopelia decaocto decaocto* FRIV.

EDUARD AGÁRDI.

Die Orientalische Lachtaube in Rajka. Am 21. Feber 1944 beobachtete im Rajka etwa 18—20 St. dieser Art. Ein Exemplar erlegte ich. Dieselben hielten sich während 4—5 Tagen hier auf und waren so zahm, daß man sie wohl alle erlegen hätte können.

DR. TIBERIUS SZLÁVY.

Das Nisten der Orientalischen Lachtaube in Székesfehérvár. Die Orientalische Lachtaube (*Streptopelia decaocto decaocto* FRIV.) war schon vor 1936 seit Jahren eine ständige Bewohnerin der Kasernen der Stadt Székesfehérvár. Hier wurden sie als gerngesehene Gäste geschützt und auch gefüttert. Ihre Anzahl konnte damals auf etwa 3—4 Paare geschätzt werden. Das Brutgeschäft eines Paares, welches auf einer Fichte nistete, konnte ich im Jahre 1936 eingehender beobachten. Die erste Paarung fand im letzten Drittel des Monats März statt. Laut meinen Beobachtungen wurde das Nestmaterial nur vom ♀ besorgt, während das ♂ auf einem nahestehenden Baume gurrend zuschaute. Der Nestbau dauerte etwa vom 24—28 März, die Eier, welche ich für meine Sammlung nahm, waren am 9. April schon ziemlich stark bebrütet. Die Wegnahme des Geleges nahmen sie nicht besonders tragisch, sondern bauten bald ein anderes Nest auf einer anderen Fichte, in welchem sie auch die Jungen hochbrachten.

LADISLAUS MÁTÉ.

Neuere Daten zum Vorkommen der Orientalischen Lachtaube in Debrecen. Über das erste Erscheinen von *Streptopelia decaocto decaocto* FRIV. in Debrecen berichtete DR. NIKOLAUS VON UDVARDY (Aquila 1935/38 p. 695). Er beobachtete im April 1937 ein Paar. Seit Herbst 1940 besuchte ich die Gegend, wo er sie angetroffen hatte, ziemlich häufig und konnte auch am 21. März 1941 dortselbst die drei ersten Exemplare beobachten. Am 23. März 1942 fand ich an der nämlichen Stelle ebenfalls drei Exemplare. Im April suchte ich sie dort vergebens, am 4. Mai jedoch hörte ich die Stimme eines Exemplares. Am 11. Mai fand ich in der Nähe des Zoologischen Institutes der Universität ein Nest in welchem das ♀ eifrig brütete. Das Gelege ging jedoch irgendwie zu Grunde. Am 30. März 1943 hörte ich an der vorerwähnten Stelle wieder ein Exemplar und beobachtete am nämlichen Tage in einem Villengarten noch eines. Hoffentlich wird das Nisten in diesem Jahre (1943) gelingen.

MICHAEL SÓVÁGÓ.

Die Orientalische Lachtaube zeigte sich seit ihrem Erscheinen im Frühling 1937 in dem Stadtpark und in den Villengärten beim „Grossen Wald“ zu Debrecen auch im Jahre 1938; im Frühling und im Sommer der Jahre 1939., 1940 und 1941 waren mindestens 6—8 Paare an

den von SÓVÁGÓ erwähnten Stellen regelmässig vorkommende Brutvögel. DR. JOSEF SÁTORI und ich selbst fanden mehrere Nester; ich erlegte auch ein Exemplar für das Zoologische Institut der Debrecener Universität.

DR. NIKOLAUS VON UDVARDY.

Ein neues Datum zum Vorkommen von *Corvus c. corone* L. in Westungarn. Am 31. Mai 1943 beobachtete ich in Nagycsákány ein altes Exemplar der Rabenkrähe, welches in etwa 10 M Höhe über mich hinwegflog. Es schien als ob es für seine Jungen auf der Nahrungssuche wäre. Den Horst konnte ich nicht ausfindig machen. Möglicherweise horstete dasselbe in dem nahen Schloßgarten in Ivánc.

JOSEF CSABA.

***Aegypius monarchus* L. in Detek.** Am 12. August 1935 wurden in der Gemarkung der Gemeinde Detek (Kom. Abauj-Torna) auf den Stoppelfeldern 2 Mönchgeier beobachtet. Sie ließen den Beobachter bis auf 300 Schritte heran und konnten genau erkannt werden.

DR. JULIUS THÓBIÁS.

***Tadorna tadorna* L.** Am 4. Nov. 1943 erlegte ich bei Tass am Donaufluße eine Brandente. Der Vogel war allein und ließ mich nahe herankommen, wahrscheinlich war es ein angeschößenes Exemplar.

VITÉZ KARL BORONKAY.

***Tadorna tadorna* L.** Am 5. Nov. 1943 beobachtete ich in Bogyszló am Donaufluße mit dem Feldstecher 3 Exemplare der Brandente.

DR. GEORG KOMLÓSSY.

Wasseramsel im Pilisgebirge. Wie in jedem Jahre so brütete die Wasseramsel auch 1943 in Pilismarót. Ich konnte das Brüten von zwei Paaren beobachten. Beide brachten 5—5 Junge hoch.

JOSEF SZABOLCS.

***Tichodroma muraria* L. in Debrecen.** Am 17. XI. 1943 erschien an der Ostmauer der Universität ein Mauerläufer, welcher in etwa 10 Minuten wieder verschwand.

MICHAEL SÓVÁGÓ.

Faunistische Daten vom Hortobágy. Am 24. V. 1941 an den künstlichen Fischteichen eine *Platalea l. leucordia* L., am 25. 3, am 26. 2 Ex. Vom 20. IV. bis 28. V. 1941 beobachtete ich mehrfach 8—10 gut fliegende, wahrscheinlich geheilte Exemplare von *Anser a. albifrons* (Vergl. Aquila 1939/42). Am 22. V. 1941 ein *Tringa stagnatilis* erlegt, am 5. IX.

von 2 *Charadrius morinellus* ein juv. ♀ erlegt, am 6. IX. eine *Platalea*, am 26. IX. ein ♀ *Larus minutus* erlegt. Am 7. XI. aus einem Fluge von 10 *Mergus serrator* 3 St. erlegt, am 13. XI. ein *Colymbus stellatus* PONTOPP.

DR. JOSEF SÁTORI.

Ornithofaunistische Daten aus dem Komitate Esztergom. *Merops apiaster* L. gehört seit 1941 unter unsere spärlichen Brutvögel. Der niedere Wasserstand der Donau im Jahre 1943 war für den Durchzug der Wasservögel sehr günstig. Am 19. IX. sah ich *Egretta g. garzetta* L. bei den Süttö-Inseln. Zur selben Zeit beobachtete ich 8—10 *Tringa nebularia* GUNN., *Charadrius hiaticula* L., *Crocethia alba* PALL., einen größeren Flug von *Calidris a. alpina* L. *Anas c. crecca* L. pflügt in größeren Flügen, *Anas a. acuta* L. in kleinerer Anzahl regelmässig im Frühjahr und Herbst hier durchzuziehen. Im Winter 1943/44 erschien *Nyroca m. marila* L. in ziemlicher Anzahl. Bei Lábatlan sah ich am 8. XI. 1943 drei Exemplare von *Clangula hyemalis* L., am 5. XII. aber 2 St. Am 11. XII. beobachtete ich eine *Oidemia f. fusca* L. Am 9. XII. erlegte ich einen *Colymbus a. arcticus* L. aus dessen Kehlsack ich 30 St. kleinere und grössere Fische herauszog.

VITÉZ ANTON SÁGHY jun.

Ein Mehlschwalben-Albino. Am 28. Juli 1942 bekam ich in Egervár ein aus der heurigen Brut stammendes eben ausgeflogenes Exemplar von *Delichon urbica urbica* L. welches sich als vollkommener Albino erwies. Nur auf dem Rücken und auf den Deckfedern der Schwungfedern zweiter Ordnung war eine hauchartige zimmetbraune Färbung bemerkbar.

DR. FREIHERR LADISLAUS V. SÓLYMOSY.

Glaucopis pr. pratincola L. wurde im August 1942 in Hajduböszörmény in einem Fluge von etwa 150 Stück beobachtet. Dieselben waren wahrscheinlich Strichvögel von der Hortobágy Puszta und lassen die Annahme zu, dass diese Art dort noch ziemlich zahlreich brütet.

MICHAEL SÓVÁGÓ.

Einige Winterdaten aus Bácsföldvár. *Oidemia fusca* (♂) und *nigra* beobachtete ich im Winter 1943/44 am 7. XII. zum ersten Male. Von letzterer Art beobachtete ich ♂♂ und ♀. Ein ♂ wurde nach am selben Tage geflügelt. Am 8. XII. fand ich die geflügelte *nigra*, doch konnte ich derselben nicht habhaft werden. Während der Suche sah ich 3 St. *fusca*. Am 15. XII. fand ich die geflügelte *nigra* wieder in Gesellschaft von noch 4 anderen ♂, doch blieb die Jagd wieder erfolglos, bloß ♂ und ♀ von *fusca* wurden beobachtet. Am 17. XII. gelang es ein ♂ von *fusca*

zu erlegen. In Gesellschaft der geflügelten *nigra* befanden sich noch drei ♂. Von *Ardea cinerea* sah ich am 17. I. 1944 3 St. *Colymbus stellatus* hielt sich hier in großer Anzahl bis 17. XII. 1943 auf. Von *Colymbus arcticus* wurden noch am 17. I. 1944 zwei Exemplare beobachtet.

VUJA MARKOV.

Das Erscheinen von Kreuzschnäbeln. Im Jahre 1943 zeigten sich ziemlich viele *Loxia curvirostra* L. auf dem Mártonhegy in Budapest. Die ersten zeigten sich schon am 1. Mai die letzten am 26. Dez. Laut meinen bisherigen Beobachtungen war dies ihr längster Aufenthalt hier. Es wurden nur kleinere Flüge bis zu 20 St. beobachtet. Hauptsächlichste Nahrung war Tannensamen. In den Sommermonaten beobachtete ich sie jedoch auch auf Pyramidenpappeln Blattläuse ablesen. Diese Invasion erinnerte an die vom Jahre 1935, als sich die Kreuzschnäbel hier sieben Monate lang und nur in kleineren Flügen aufhielten.

JOSEF SZÓCS.

Krähenscharbenkolonie im Csallóköz. Am 20. April 1943 gelang es mir auf der Insel Schütt eine volkreiche Brutkolonie der Krähenscharbe festzustellen. Die Kolonie befand sich etwa 5 klm nördlich der Gemeinde Szemet auf einer Donauinsel auf slovakischem Gebiete. Die Anzahl der Brutpaare betrug etwa 400—500. Sie brüteten hier in Gesellschaft von Graureihern in 10—15 Meter Höhe. Am 20. April hatten sie schon volle Gelege.

LADISLAUS MÁTÉ.

Das Nisten der Säbelschnäbler in Sárszentágota. Im Jahre 1943 nistete *Recurvirostra avosetta* L. in auffallend großer Anzahl am sogenannten Salzsee bei Sárszentágota. Zuletzt beobachtete ich diese Art hier im Jahr 1936 nistend. Es waren damals 4—5 Brutpaare hier. Seit dieser Zeit nisteten hier keine Säbelschnäbler, obwohl sich in jedem Jahre einige für kürzere oder längere Zeit aufhielten. 1943 konnte ich als Höchstzahl 25 St. zählen und das Brüten von 3 Paaren sicher feststellen.

Charadrius a. alexandrinus L. war im Jahre 1943 in geringerer Anzahl als Brutvogel vertreten. Anfang Juni hatten die hier brütenden 5—6 Paare noch frische Gelege, während *Charadrius dubius curonicus* GM., von welcher Art ich insgesamt ein Brutpaar feststellen konnte, schon Dunenjunge führte.

LADISLAUS MÁTÉ.

Das Brüten des Großen Brachvogels im Komitate Pest. Im Frühjahr 1939 wurde ein nistendes Paar des Grossen Brachvogels in der Gemeinde Bugyi gefunden. Ebendasselbst wurden i. J. 1940 zwei, i. J.

1941 vier sichere Brutpaare festgestellt. Im Jahre 1942 wurde auf dem überschwemmten Gebiete kein Brutpaar festgestellt, im Jahre 1943 aber brütete wieder ein Paar nach Austrocknung der Binnengewässer.

LADISLAUS SZOMBATH.

Brüten der Weißbärtigen Seeschwalbe und des Teichwasserläufers.

In einem Sumpfbiete der Gemeinde Taksony brütete im Jahre 1939 die Weißbärtige Seeschwalbe in einigen Paaren. Im Jahre 1942 wurden in der Gemeinde Bugyi nach Ablauf der Überschwemmungsgewässer mehrere Teichwaßerläufer beobachtet und ein Brutpaar festgestellt.

LADISLAUS SZOMBATH.

Merops apiaster L. nistete Anfang August 1935 in Abaujszántó.

DR. JULIUS THÓBIÁS.

Ein siebener Gelege des Weissen Storches. In der Gemeinde Taktaharkány war im Jahre 1942 ein sehr starker Nachwuchs der Störche bemerkbar. Dieses Jahr war durch sehr starke Niederschläge ausgezeichnet und dürfte dies die Ursache des ganz ausserordentlichen Storchnachwuchses gewesen sein. Im Frühjahre erschienen insgesamt 16 Paare und ein Jungeselle. Zu den bisherigen Horsten wurden noch drei neue gebaut. Bei der Zählung der Jungen fand ich in 2 Horsten je 2, in 8 Horsten je 3, in 4 Horsten je 4, in einem Horste 5 und in einem anderen zu meiner grössten Überraschung 7 Junge. Vor dem Ausfliegen der Jungen versuchte ich den Horst womöglich so zu photographieren, daß die 7 Jungen gut sichtbar seien, leider gelang es mir aber nur das im ungarischen Texte befindliche Bild aufzunehmen, aus welchem jedoch die Anzahl der Jungen immerhin festgestellt werden kann.

OTTO RADVÁNYI.

Bemerkung. Um in Sache dieses ausserordentlich starken Storchgeleges ganz sicher zu gehen wendete ich mich an DR. E. SCHÜZ, der ja in der Storchforschung auf Grund seiner ausgiebigen Studien im wohl reichsten Storch-Brutgebiete Europas in Ostpreußen die verlässlichsten Erfahrungen diesbezüglich besitzen dürfte. Er antwortete mir folgendes: „Mir sind von starken Gehecken nur folgende Angaben bekannt. TISCHLER teilt mit, daß am 9. Mai 1903 bei Königsberg ein Gelege 7 Eier enthalten habe, laut SZIELASKO. Staatsförster POHL im Kreis Johannsburg schrieb mir, daß dort ein Paar 1932 sieben Eier gelegt habe, von denen aber 3 Eier und nachher noch 2 Junge herausgeworfen wurden.“ Ein 7-er Gelege des Weissen Storches ist daher laut diesen Angaben kein Ding der Unmöglichkeit, aber das

Hochkommen aller sieben Jungen ist jedenfalls ein sehr bemerkenswerter Fall. Eine Bestätigung desselben gibt aber DR. JOSEF SÁTORI in einem Bericht späteren Datums, welcher sich nachstehend findet.

JAKOB VÖNÖCZKY SCHENK.

Siebener Gelege des Weißen Storches. Über Sechser-Gelege des Weißen Storches berichtete zuerst JAKOB SCHENK in Band 1914 p. 269 der Aquila. Laut dem Verfaßer scheint zwischen den Großgelegen des Storches und dem nassen Sommer 1914, ebenso mit den sumpfreichen Brutgebieten ein Zusammenhang zu bestehen. Er erwähnte sechser Gelege aus 4 Ortschaften an dem Tiszafluße und aus einer in der kleinen Tiefebene. Seine Daten kann ich nun mit folgenden ergänzen.

JULIUS GYARMATI berichtet mir, daß er sich ebenfalls im Jahre 1914 in Gáborján (Komitat Bihar) eines vom Volke als Seltenheit bewundertes Sechser-Storchgeleges erinnern kann. Aber auch schon früher, etwa im Jahre 1910 soll in der sumpfreichen Gegend von Gáborján ein Sechsergelege sich befunden haben.

Das Jahr 1940 war sehr niederschlagreich und brachte bezüglich der Anzahl der Jungen im Storchgelege ein neues Moment. In der VÉRTESY-Ziegelfabrik der Stadt Debrecen horstete seit vielen Jahren ein Storchpaar auf einem Wohnhause. Im Frühjahr 1940 warf der Sturm den Horst mitsamt den Eiern herunter, des Storchpaar baute denselben jedoch bald wieder auf und heckte zur großen Überraschung der Inwohner 7 Junge, welche auch alle glücklich hochkamen.

DR. JOSEF SÁTORI.

Der Weiße Storch als Vertilger der Grünen Zirpe. Im Juli 1935 flüchteten sich nach Abernte der Braugerste die bisher dort hausenden Massen der Grünen Zirpe (*Cicadella viridis* L.) in die benachbarte Tabakpflanzung. Bald konnte man die Schädigungen derselben wahrnehmen indem sie auf den Tabakblättern etwa 2—3 Zm. im Durchmesser haltende Löcher nagten. Infolge der großen Masse dieser Schädlinge war mit einem Schaden von etwa 80% zu rechnen. Doch bald erschien eine Gesellschaft von etwa 20—22 Weißen Störchen, welche die langen schmalen Tabakreihen pünktlich entlang durchgingen, die Blätter sorgfältig absuchten und die Schädlinge bis zum letzten aufzehrten. Nach einer 5-tägigen Säuberungsarbeit war der Schaden, welcher durch menschlichen Eingriff nicht beseitigt werden hätte können und eine Summe von mehreren Tausend Pengő ausgemacht hätte, vollkommen ausgeschaltet.

DR. JULIUS THÓBIÁS.

A M. Kir. Madártani Intézet személyzeti kimutatása kronológiai sorrendben.

(1893—1943.)

Közli : WARGA KÁLMÁN

HERMAN OTTÓ : 1893—1914 ; — 1893 : tb. főnök, — 1906 : tb. igazgató.

JABLONOWSKI JÓZSEF : 1893—1896, asszisztens.

GAÁL GASZTÓN : 1893—1898, volonteur.

CSÖRGEY TITUS : 1895—1935 ; — 1895 : gyakornok, — 1900 : asszisztens, — 1902 : adjunktus, — 1905 : IX. fiz. oszt. adjunktus, — 1906 : VIII. f. o. adjunktus, — 1908 : VIII. f. o. titkár, — 1918 : VII. f. o. titkár, — 1922 : VI. f. o. igazgató, — 1933 : főigazgatói cím, — 1934 : főigazgatói jelleg, — 1935 : V. f. o. főigazgató, — 1935 : nyugdíjazás.

GAJZÁGÓ TIBOR : 1895—1896, volonteur.

SÓKY ISTVÁN : 1895, volonteur.

PUNGUR GYULA : 1896—1907 ; — 1897 : asszisztens, — 1906 : VIII. f. o. titkár.

SZALAY LAJOS ELEMÉR : 1895—1901 ; — 1895 : gyakornok, — 1899 : asszisztens.

KÁLLAY UBUL : 1897, volonteur.

PUNGUR ELLA : 1897—1898, gyakornok.

FLOERICKE CURT : 1898, ornithologus.

VÖNÖCZKY SCHENK JAKAB : 1898—1900 ; 1903 — ; — 1898 : asszisztens, — 1905 : X. f. o. asszisztens, — 1906 : IX. f. o. asszisztens, — 1908 : VIII. f. o. adjunktus, — 1918 : VII. f. o. titkár, — 1927 : igazgatói cím és jelleg, — 1928 : VI. f. o. igazgató, — 1935 : vezető, — 1936 : V. f. o. főigazgató, — 1941 : nyugdíjazás, — 1942 : megbízott igazgató.

Soós LAJOS : 1900—1901, gyakornok.

VEZÉNYI ÁRPÁD : 1901—1903 ; — 1901 : gyakornok, — 1903 : asszisztens.

SZÜTS ANDOR : 1901—1903 ; — 1901 : volonteur, — 1903 : gyakornok.

GRESCHIK JENŐ : 1906—1925 ; — 1906 : gyakornok, — 1909 : X. f. o. asszisztens, — 1911 : IX. f. o. asszisztens, — 1917 : VIII. f. o. adjunktus, — 1925 : nyugdíjazás.

HÁMORI MIHÁLY : 1907—1919, gondnok.

PARLAGI BÉLA : 1907—1917, fordító, szakdijnok.

LAMBRECHT KÁLMÁN : 1908—1917 ; 1922—1924 ; — 1908 : gyakornok, — 1912 : X. f. o. asszisztens, — 1918 : X. f. o. földtani intézeti geologus, — 1924 : nyugdíjazás.

BITTERA GYULA : 1914—1917, gyakornok.

ZÁBORSZKY JÁNOS : 1916—1917, szakdijnok.

CERNEL ISTVÁN: 1916—1922; — 1916: tb. vezető, — 1919: miniszteri tanácsosi cím.

SZEMERE LÁSZLÓ: 1920—1926; — 1920: szakelőadó, — 1924: szakmunkaerő.

SCHERMANN SZILÁRD: 1921—1923, szaknapidijas.

WARGA KÁLMÁN: 1922 — ; — 1922: X. f. o. tisztviselő, — 1925: m. kir. ornithológusi cím, — 1927: IX. f. o. ornithológus, — 1933: IX. f. o. adjunktus, — 1934: VIII. f. o. főadjunktus, — 1935: vezetőhelyettes, — 1940: VII. f. o. cím és jelleg, — 1942: VII. f. o. főadjunktus, — 1943: VI. f. o. igazgató.

VASVÁRI MIKLÓS: 1922 — ; — 1922: dijnok, — 1927: szaknapidijas, — 1927: X. f. o. asszisztens, — 1933: IX. f. o. adjunktus, — 1935: főadjunktusi cím és jelleg, — 1936: VIII. f. o. főadjunktus.

SZEMERE ZOLTÁN: 1926—1931, szakmunkaerő.

VERTSE ALBERT: 1932 — ; — 1932: volonteur, — 1934: szakmunkaerő, — 1939: gyakornok, — 1940: X. f. o. asszisztens, — 1941: IX. f. o. adjunktus, — 1943: VIII. f. o. főadjunktus.

HEGYMEGHY DEZSŐ: 1932 — ; — 1932: munkatárs.

KEVE ANDRÁS (KLEINER ENDRE): 1934 — ; — 1934: szakmunkaerő, — 1938: gyakornok, — 1939: X. f. o. asszisztens, — 1941: IX. f. o. adjunktus, — 1942: főadjunktusi cím és jelleg, — 1943: VIII. f. o. főadjunktus.

KALMÁR ZOLTÁN: 1934, szakmunkaerő.

PÁTKAI IMRE: 1940 — ; — 1940: szakmunkaerő.

UDVARDY MIKLÓS: 1942 — ; — 1942: gyakornok, — 1943: X. f. o. asszisztens.

Personal-Ausweis des Kgl. Ung. Ornithologischen Institutes in kronologischer Reihenfolge.

(1893—1943.)

Mitgeteilt von KOLOMAN WARGA.

HERMAN OTTO: 1893—1914; — 1893: honorär Chef, — 1906: honorär Direktor.

JABLONOWSKI JOSEF: 1893—1896, Assistent.

GAÁL GASTON: 1893—1898, Volonteur.

CSÖRGEY TITUS: 1895—1935; — 1895: Praktikant, — 1900: Assistent, — 1902: Adjunkt, — 1905: IX. Rangklasse, Adjunkt, — 1906: VIII. Rangklasse, Adjunkt, — 1908: VIII. Rangklasse, Sekretär, — 1918: VII. Rangklasse, Sekretär, — 1922: VI. Rangklasse, Direktor, — 1933: titulierter Oberdirektor, — 1934: Charakter eines Oberdirektors, — 1935: V. Rangklasse, Oberdirektor, — 1935: Pensionierung.

GAJZÁGÓ TIBERIUS: 1895—1896, Volonteur.

SÓKY STEFAN: 1895, Volonteur.

PUNGUR JULIUS: 1896—1907; — 1897: Assistent, — 1906: VIII. Rangklasse, Sekretär.

SZALAY LUDWIG ELEMÉR: 1895—1901; — 1895: Praktikant, — 1899: Assistent.

KÁLLAY UBUL: 1897, Volonteur,

- PUNGUR ELLA : 1897—1898, Praktikant.
- FLOERICKE CURT : 1898, Ornithologe.
- VÖNÖCZKY SCHENK JAKOB : 1898—1900 ; 1903 — ; — 1898 : Assistent, — 1905 : X. Rangklasse, Assistent, — 1906 : IX. Rangklasse, Assistent, — 1908 : VIII. Rangklasse, Adjunkt, — 1918 : VII. Rangklasse, Sekretär, — 1927 : Titel und Charakter eines Direktors, — 1928 : VI. Rangklasse, Direktor, — 1935 : Leiter, — 1936 : V. Rangklasse, Oberdirektor, — 1941 : Pensionierung, — 1942 : beauftragter Direktor.
- SOÓS LUDWIG : 1900—1901, Praktikant.
- VEZÉNYI ÁRPÁD : 1901—1903 ; — 1901 : Praktikant, — 1903 : Assistent.
- SZÜTS ANDOR : 1901—1903 ; — 1901 : Volonteur, — 1903 : Praktikant.
- GRESCHIK EUGEN : 1906—1925 ; — 1906 : Praktikant, — 1909 : X. Rangklasse, Assistent, — 1911 : IX. Rangklasse, Assistent, — 1917 : VIII. Rangklasse, Adjunkt, — 1925 : Pensionierung.
- HÁMORI MICHAEL : 1907—1919, Verwalter.
- PARLAGI BÉLA : 1907—1917, Übersetzer, Fachdiurnist.
- LAMBRECHT KOLOMAN : 1908—1917 ; 1922—1924 ; — 1908 : Praktikant, — 1912 : X. Rangklasse, Assistent, — 1918 : X. Rangklasse, Geologe im Institut für Geologie, — 1924 : Pensionierung.
- BITTERA JULIUS : 1914—1917, Praktikant.
- ZÁBORSZKY JOHANN : 1916—1917, Fachdiurnist.
- CHERNEL STEFAN : 1916—1922 ; — 1916 : honorär Leiter, — 1919 : titulierter Ministerialrat.
- SZEMERE LADISLAUS : 1920—1926 ; — 1920 : Fachreferent, — — 1924 : Facharbeitskraft.
- SCHERMANN CONSTANTIN : 1921—1923, Fachdiurnist.
- WARGA KOLOMAN : 1922 — ; — 1922 : X. Rangklasse, Beamter, — 1925 : titulierter Ornithologe, — 1927 : IX. Rangklasse, Ornithologe, — 1933 : IX. Rangklasse, Adjunkt, — 1934 : VIII. Rangklasse, Oberadjunkt, — 1935 : Stellvertreter des Leiters, — 1940 : Titel und Charakter des VII. Rangklassen, — 1942 : VII. Rangklasse, Oberadjunkt, — 1943 : VI. Rangklasse, Direktor.
- VASVÁRI NIKOLAUS : 1922 — ; — 1922 : Diurnist, — 1927 : Fachdiurnist, — 1927 : X. Rangklasse, Assistent, — 1933 : IX. Rangklasse, Adjunkt, — 1935 : Titel und Charakter eines Oberadjunktes, — 1936 : VIII. Rangklasse, Oberadjunkt.
- SZEMERE ZOLTÁN : 1926—1931, Facharbeitskraft.
- VERTSE ALBERT : 1932 — ; — 1932 : Volonteur, — 1934 : Facharbeitskraft, — 1939 : Praktikant, — 1940 : X. Rangklasse, Assistent, — 1941 : IX. Rangklasse, Adjunkt, — 1943 : VIII. Rangklasse, Oberadjunkt.
- HEGYMEGHY DESIDERIUS : 1932 ; — 1932 : Mitarbeiter.
- KEVE (KLEINER) ANDREAS : 1934 — ; — 1934 : Facharbeitskraft, — 1938 : Praktikant, — 1939 : X. Rangklasse, Assistent, — 1941 : IX. Rangklasse, Adjunkt, — 1942 : Titel und Charakter eines Oberadjunktes, — 1943 : VIII. Rangklasse, Oberadjunkt.
- KALMÁR ZOLTÁN : 1934, Facharbeitskraft.
- PÁTKAI EMERICH : 1940 — ; — 1940 : Facharbeitskraft.
- UDVARDY NIKOLAUS : 1942 — ; — 1942 : Praktikant, — 1943 : X. Rangklasse, Assistent,

Személyzet 1943-ban.

VÖNÖCZKY SCHENK JAKAB megbízott igazgató, WARGA KÁLMÁN kísérletügyi igazgató, DR. VASVÁRI MIKLÓS főadjunktus, DR. KEVE ANDRÁS főadjunktus, DR. VERTSE ALBERT főadjunktus, DR. UDVARDY MIKLÓS asszisztens, DR. PÁTKAI IMRE kisegítő szakmunkaerő, HEGYMEGHY DEZSŐ munkatárs.

Personal in dem Jahre 1943.

JAKOB VÖNÖCZKY SCHENK beauftragter Direktor, KOLOMAN WARGA Direktor des Versuchswesens, DR. NIKOLAUS VASVÁRI Oberadjunkt, DR. ANDREAS KEVE Oberadjunkt, DR. ALBERT VERTSE Oberadjunkt, DR. NIKOLAUS UDVARDY Assistent, DR. EMERICH PÁTKAI Aushilfs-Facharbeitskraft, DESIDERIUS HEGYMEGHY Mitarbeiter.

*

Personalia.

A m. kir. Földművelésügyi Miniszter 1942. XII. 31-én kelt 9620. eln. XI. 1. számú rendeletével DR. KEVE ANDRÁS főadjunktusi címmel és jelleggel felruházott adjunktust a VIII. fiz. osztályba főadjunktussá nevezte ki.

A m. kir. Földművelésügyi Miniszter 1942. XII. 31-én kelt 9620. eln. XI. 1. számú rendeletével DR. VERTSE ALBERT adjunktust a VIII. fiz. osztályba főadjunktussá nevezte ki.

A m. kir. Földművelésügyi Miniszter 1942. XII. 31-én kelt 9911. eln. XI. 1. számú rendeletével DR. UDVARDY MIKLÓS gyakornokot a X. fiz. osztályba asszisztenssé nevezte ki.

A m. kir. Földművelésügyi Miniszter 1942. XII. 31-én kelt 9992. eln. XI. 1. számú rendeletével FORGÁCS JÁNOS szakaltisztet műszaki altisztté nevezte ki.

A Kormányzó Ur Ó Főméltósága a m. kir. Földművelésügyi Miniszter 1943. VII. 14-én kelt 4335. eln. XI. 1. számú előterjesztésére WARGA KÁLMÁN főadjunktust a VI. fiz. osztályba kísérletügyi igazgatóvá nevezte ki.

*

Das Kgl. Ung. Ackerbau Ministerium beförderte DR. ANDREAS KEVE mit Titel und Charakter eines Oberadjunktes am 31. XII. 1942. zum Oberadjunkt in die VIII. Rangklasse.

Das Kgl. Ung. Ackerbau Ministerium beförderte DR. ALBERT VERTSE Adjunkten am 31. XII. 1942. zum Oberadjunkt in die VIII. Rangklasse.

Das Kgl. Ung. Ackerbau Ministerium beförderte DR. NIKOLAUS UDVARDY Praktikanten am 31. XII. 1942. zum Assistent in die X. Rangklasse.

Das Kgl. Ung. Ackerbau Ministerium beförderte JOHANN FORGÁCS Fachunteroffizier am 31. XII. 1942. zum Laborant.

Seine Durchlaucht der Reichsverweser geruhte auf Vorschlag des Kgl. Ung. Ackerbau Ministeriums KOLOMAN WARGA Oberadjunkten am 14. VII. 1943. zum Direktor für landwirtschaftliches Versuchswesen in die VI. Rangklasse zu befördern.